

Öğretmenlerin Okuma İlgisi İle Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişki

Mehmet KOÇAK

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, KKTC
mhmt.kocak27@gmail.com ORCID: 0000-0001-5455-7179

Semih DURSUN

Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye Cumhuriyeti
Semih.dursun04@gmail.com ORCID: 0009-0009-4464-3888

Fatih BÜLBÜL

Doğu Akdeniz Üniversitesi, KKTC
fati-h-@hotmail.com ORCID: 0009-0005-7915-8699

Gürhan ŞENCAN

Öğretmen Akademisi, KKTC
gurhankarpaz@gmail.com ORCID: 0009-0009-2981-6728

Özet

Bu araştırma, öğretmenlerin okuma ilgileri ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkiyi ele almaktadır. Yapılan inceleme sonucunda, öğretmenler arasında okuma ilgisi ile öznel iyi oluş arasında ortalama düzeyde anlamlı ve olumlu bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırma, öğretmenlerin okuma alışkanlıklarını değerlendirmek ve öznel iyi oluşlarını belirlemek için özel ölçekler ve anketler kullanmıştır. Elde edilen bulgular, düzenli olarak kitap okuyan öğretmenlerin genellikle daha yüksek öznel iyi oluş seviyelerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu durum, okuma alışkanlığının öğretmenlerin psikolojik sağlığı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabileceğini işaret etmektedir. Bu araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 239 (108: erkek, 131: kadın) öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında; sosyo demografik bilgiler formu, okuma ilgisi ölçeği ve genel öznel iyi oluş ölçeği kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 25 programı kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımını sağlaması sonucu, veriler parametrik testlerden basit doğrusal regresyon analizi ile test edilmiştir. Sonuçlar pozitif psikoloji kapsamında öğretmenler ve uygulamacılar için, ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan çalışma sonuçları ile karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Okuma ilgisi, öznel iyi oluş, pozitif psikoloji

The Relationship Between Teachers' Reading Interest and Subjective Well-Being

Abstract

This research examines the relationship between teachers' reading interests and subjective well-being. As a result of the analysis, a significant and positive relationship was detected between reading interest and subjective well-being among teachers at an average level. The research used specific scales and surveys to assess teachers' reading habits and determine their subjective well-being. The findings showed that teachers who read books regularly generally had higher levels of subjective well-being. This indicates that reading habits may have a positive effect on the psychological health of teachers. The study group of this research consists of 239 (108: male, male, 131: female) teachers. In the scope of the research; socio-demographic information form, reading interest scale and general subjective well-being scale were used. SPSS 25 program was used to analyze the data. As a result of the data providing normality distribution, the data were tested with simple linear regression analysis, one of the parametric tests. The results were discussed by comparing them with the results of studies conducted at national and international levels for teachers and practitioners within the scope of positive psychology.

Key words: Reading interest, subjective well-being, positive psychology

Giriş

Toplum olarak her zaman eleştirdiğimiz bir konudur yeteri kadar okumadığımızdır. Yapılan araştırmalar ise bunu desteklemektedir. Türkiye Eğilimleri Araştırma (TEA) raporu sonucuna göre 2019 yılında “kitap okumayanlar %50,9” olan oran “ 2020 yılında %59,1” e yükselerek gözle görülür artış göstermiştir. Yine rapordaki verilere göre 2020 yılında kitap okuyan bireylerin sayısının yalnızca %40,9 seviyesinde bulunması bireyin gelişiminde çok önemli olan bu kazanımın tam olarak yerleşmemiş bir kazanım olduğu görülmektedir. Yine aynı raporda katılımcılara “ Türkiye’de yaşamaktan mutlu musunuz? ” sorusu sorulmuştur. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların % 5,2’si “ çok mutluyum”, % 53’ü “ mutluyum”, %26,1’i “ ne mutluyum ne mutsuzum”, %11,8’i “mutsuzum” ve %3,9’u da “çok mutsuzum” yanıtını vermiştir (Aydın ve ark., 2022).

Okuma, yazılı hale getirilen bir metni anlamlandırma uygulamasıdır (Johnson,2008:3, akt. Babayiğit, 2017). Başka bir tanımda ise, yazıya geçirilmiş simgeleri anlamlı hale getirerek bilgiye ulaşma olarak adlandırılabilir okuma, bireyin kendi yaşamında vazgeçemeyeceği bir dil yeteneğidir. Bireyin bilgiye ulaşmak amacıyla kullandığı yetenek olan okuma, temel eğitim ile

Öğretmenlerin Okuma İlgisi İle Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişki

beraber kazanılmış olan ve yine alışkanlık haline gelmesi şart olan bir yetenektir. Yaşadığımız çağda bilgi ve bilgiye ulaşmada, çağın gerektirdikleri seviyede önemli olduğu düşünüldüğünde, okuma yeteneğinin ve okuma alışkanlığının kazanılması ihtiyacının önemi daha da önemli hale gelmektedir (Maden ve Maden, 2018). Şüphesiz ki bilgiye ulaşmada gezme, eğitici programlara katılma ve televizyon seyretme gibi birçok farklı yöntemleri bulunmaktadır. Fakat bilgi edinme haricinde farklı bazı becerileri de kazandırması sebebiyle okuma bu metodlar içerisinde önemi ve verimi yüksektir. Okuma kişide bilgiye ulaşmayı ve öğrenmeyi gerçekleştirir. Bunlarla beraber okuma kişide; (Koç ve Müftüoğlu,2008, s.62; akt.; Arı ve Demir, 2018).

- *Davranış ve diğer bireylerle olan ilişkilerine yön verir;*
- *Bireyin iç dünyasına zenginlik kazandırır;*
- *Geniş bir bakış açısı sağlar;*
- *Etrafına ön yargıdan uzak, tarafsız ve hoşgörü ile bakabilme becerisini geliştirir;*
- *Beğenme seviyesinin artmasını sağlar;*
- *Düşünebilme ve yaratıcı bir şekilde değerlendirme yapabilme becerisi kazandırır.*

Yine okuma bireylerin kelime hazinesini geliştirip, farklı bakış açısı kazanmasını sağlayıp, ufkunun genişlemesine katkı sağlar (Akyol, 2008: 29; akt. Arslan,2013).

Okuma davranışı, hem kişileri etkileyip hem de toplumların ve devletlerin maddi ve kültürel gelişmişlik düzeyini, medeniyet seviyesinin kriterlerinden biri olarak da kabul edilmektedir (Dökmen,1994). Sınıf öğretmenliği adayları ile yapılan bir çalışma sonucuna göre, kitap okumanın öğretmen adaylarında mutluluk hissi getirdiği bulgulanmıştır (Babayiğit, 2017).

Öznel iyi oluş, bilişsel ve sezgisel bileşenler ile meydana gelen tatmin olma durumunun öznel durumu ve pozitif ruh hali olarak tanımlanmaktadır (Deiner,2001). Öznel iyi oluş (mutluluk) pozitif psikolojide önemli araştırma konularından biridir. Öznel iyi oluşla ilgili çalışmalara bakıldığında araştırmacıların mutluluğun nasıl bir his olduğu, bazı bireylerin daha mutlu olmasının sebebinin ne olduğu, bireylerin mutluluk için kullanmaları gereken tekniklerin neler olduğu ve hangi faktörlerin mutluluğu belirlediği soruları üzerine çalışma yapmaktadırlar. Öznel iyi oluş bireylerin hayatlarına yönelik yaptıkları değerlendirmenin ve olaylara göstermiş oldukları duygusal tepkilerin bir ürünü olduğu kabul edilmektedir. Bu sebeple öznel iyi oluş pozitif duyguların daha fazla, negatif duyguların ise daha az yaşanması ve yaşamdan yüksek doyum

duyulması olarak kabul edilmektedir (Diener, 1984; Myers ve Diener 1995). Bu araştırma önerisinde öğretmenlerin kitap okuma ilgileri ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişki incelenmek amaçlanmış olup, araştırma konusuna göre hipotez oluşturulmuştur.

Bireyin kişilik gelişmesini sağlayan, zihninin zenginleşmesini sağlayan ve bireyi toplum içindeki yerini üst seviyelere çıkaran en önemli bir etkidir okuma alışkanlığı. Okuma alışkanlığının ihtiyaç ve haz kaynağı olarak görülmesi neticesinde kazanıldığı düşünülürse bireylerin bu kazanımı küçük yaşlarda başlayarak eğitim süreçleri boyunca edinilmeleri zorunluluk haline gelmektedir (Yılmaz, 2006).

Öznel iyi oluş yaşamın tüm dönemlerinde önemli olduğu gibi (Eryılmaz,2016), yetişkin olan öğretmenler içinde önemlidir (Eryılmaz ve Kara, 2016). Öğretmenler; eğitim-öğretim çalışmalarını yürütme, memurluk için gerekli olan kurallara uyma, derslerine girme, üzerine düşen sorumlulukları yerine getirme, okulun diğer paydaşları ile iletişimde olma, devlet tarafından verilen diğer görevleri gerçekleştirme, karşılına çıkan değişikliklere uyum gösterme gibi birçok sorumlulukları yerine getirmektedirler (Çetin, 2017). Literatürdeki çalışmalara bakıldığında, yüksek öznel iyi oluşa sahip bireylerin hem toplum için hem mesleki çalışmalarında hem dem fiziksel açıdan yüksek performansa sahip oldukları görülmüştür (Diener, 1984; Myers ve Diener, 1995). Buradan yola çıkarak bu çalışma ile elde edilen sonuçlar ile ileride öğretmenler ve yeni nesiller için yapılacak çalışmalara yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir. Ayrıca yine bu çalışmadan elde edilecek sonuçlar son yıllarda ulusal düzeyde yapılan kitap okuma kampanyalarını destekler nitelikte olacağı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin kitap okuma ilgileri ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki hipotez kurulmuştur;

Hipotez: H1: Öğretmenlerin okuma ilgileri ile öznel iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Öğretmenlerin kitap okuma ilgileri ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkiyi inceleyen bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Nicel araştırmalar araştırmacıdan bağımsız gerçeklikle hareket edip, gerçekliğe tarafsız bir göz ile ölçüp analiz edilebilmeyi savunan görüş olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk ve ark., 2013).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın örneklemini 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 239 öğretmenden oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde, evrende var olan her birim, örnekleme yer almak için şansı eşittir. Başka bir anlatımla evrendeki her bireyin örnekleme dahil olma ihtimali eşittir ve bireylerin örnekleme seçiminde birbirlerini etkilememektedir (Büyüköztürk ve ark., 2013).

Veri Toplama Aracı

Bu araştırma için, araştırmaya katılanların sosyo-demografik bilgilerinin toplanması araştırmacı tarafından oluşturulan Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Okuma İlgisi Ölçeği (Dökmen,1994), Genel Öznel İyi Oluş Ölçeği (Kalafatoğlu ve Balcı-Çelik, 2020) kullanılmıştır. Verileri toplamaya başlamadan önce ölçekleri geliştiren ve uyarlayan araştırmacılardan ölçeği araştırmada kullanmak için gerekli izinler alınmıştır.

Sosyo-Demografik Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Formda katılımcıların; cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, eğitim durumu, branşı ve mesleki kıdemi gibi kişisel bilgiler yer almaktadır.

Okuma İlgisi Ölçeği: Dökmen (1994) tarafından okuma ilgisi ölçeğini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekte 20 madde bulunmaktadır. Ölçek “Hiç uygun değil” ile “Çok Uygun” arasında değişen 5’li likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçekteki 13 madde pozitif, 7 madde ise negatif olarak yazılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 100 olacak şeklindedir. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek ilgi olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada alınan en yüksek puan ise 94’ tür. Ayrıca Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .82 olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Genel Öznel İyi Oluş Ölçeği: Longo, Coyne ve Joseph (2018) tarafından yetişkinlerde iyi oluşu ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Türkçe’ye uyarlaması Kalafatoğlu ve Çelik (2020) tarafından yapılmıştır. Ölçekte 13 madde bulunmaktadır. Ölçek “Hiç uygun değil” ile “Tamamen uygun” arasında değişen 5’li likert tipinde hazırlanmıştır. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada .91 olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Çalışmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenirlik Katsayıları

Ölçekler	Madde Sayısı	Alpha
Okuma ilgisi ölçeği	20	.82
Genel öznel iyi oluş ölçeği	13	.91

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan 239 öğretmenin verileri SPSS 25.0 paket programına girilmiştir. Kişisel bilgiler formundaki demografik verilerin sayı ve yüzdelik dilimleri belirlenmiştir (Tablo 2). Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik kat sayıları belirlenmiştir (Tablo 1). Ölçeklerin toplanan puan ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır (Tablo 3). Tablo 4’te ki değerlere bakıldığında veriler üzerinde yapılan normallik testinde dağılımın normal olduğu görülmüştür. Bir çalışmada toplanan verilerin normal dağılım durumunun belirlenmesinde çarpıklık (skewness) değerine bakılır. Çarpıklık katsayısının “-1 ile +1” arasında olması durumunda değişkenlerden elde edilen puanların normal dağılıma sahip olduğunu gösterir (Hair ve ark., (2013). Araştırma hipotezini test etmek için parametrik testlerden olan, basit doğrusal regresyon analizi

Öğretmenlerin Okuma İlgisi İle Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişki

kullanılmıştır. Basit doğrusal regresyon analizi bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasındaki ilişkiyi test etmek için kullanılır (Yaratan,2017).

Tablo 2 incelendiğinde, ankete katılan 239 öğretmenlerden 131' i (%54,8) kadın, 108'u (%45,2) ise erkektir. Yine katılımcıların yaş ortalaması 40' tır. Katılımcıların 180' ni (% 75,3) evli olup, 59'u (% 24,7) bekârdır. Eğitim durumları ise, lisans mezunu olanların sayısı 160 (%66,9), Yüksek lisans mezunu olanların sayısı 74 (%31) ve doktora mezunu olanların sayısı 5 (%2,1) 'dir. Mesleki kıdemleri ise 0-5 yıl arasında olanların sayısı 49 (%20,5), 6-10 yıl arasında olanların sayısı 35 (%14,6), 11-15 yıl arasında olanların sayısı 47 (%19,7), 16-20 yıl arasında olanların sayısı 34 (%14,2) ve 20+ yıl olanların sayısı ise74 (%31) 'dir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Katılımcılara Ait Demografik Veriler

		N	%
Cinsiyet	Erkek	108	45,2
	Kadın	131	54,8
Medeni Durum	Evli	180	75,3
	Bekar	59	24,7
Eğitim Durumu	Lisans	160	66,9
	Yüksek Lisans	74	31,0
	Doktora	5	2,1
Mesleki Kıdem	0-5 Yıl	49	20,5
	6-10 Yıl	35	14,6
	11-15 Yıl	47	19,7
	16-20 Yıl	34	14,2
	20+ Yıl	74	31,0
Toplam		239	100

Tablo 3: Okuma ilgisi ve genel öznel iyi oluşa ilişkin puan ortalamaları ve standart sapmaları

	N	\bar{X}	Ss
Okuma ilgisi ölçeği	239	62,7	12,7

Ölçekler	Genel öznel iyi oluş ölçeği	239	52,8	8,03
----------	-----------------------------	-----	------	------

Tablo 3. İncelendiğinde okuma ilgisi ölçeğinden alınan ortalama puan 62,7, standart sapması ise 12,7, genel öznel iyi oluş ölçeğinden ise alınan ortalama puan 52,8 ve standart sapması ise 8,03 olarak bulunmuştur.

Tablo 4: Okuma ilgisi ve genel öznel iyi oluş ilişkisi normal dağılım testi

Değişkenler	N	Skewness Statistic	Std.	Kurtosis Statistic	Std.
Okuma ilgisi ölçeği	239	,065	,157	-,457	,314
Genel öznel iyi oluş ölçeği	239	-,467	,157	-,181	,314

Tablo 4 incelendiğinde okuma ilgisi ölçeği ve genel öznel iyi oluş ölçeğinin normal dağılım varsayımı sağladığı belirlenmiştir. Okuma ilgisi ölçeğinin; skewness değeri ,065 sdt ,157 ve kurtosis değeri -,452 std. ise ,314 olarak bulunmuştur. Genel öznel iyi oluş ölçeğinin; skewness değeri -,467 sdt ,157 ve kurtosis değeri -,181 std. ise ,314 olarak bulunmuştur.

Tablo: 5 Okuma ilgisi ile öznel iyi oluş arasındaki ilişki

Değişkenler	B	Sdt. Hata	β	t	p
Sabit	3,151	,192		16,405	0,000
Okuma ilgisi	,292	,060	,302	4,875	0,000

Bağımlı Değişken: Öznel İyi Oluş

R: ,302 R²: ,091 F: 23,768 p: 0,000 Durbin Watson: 1,930

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin okuma ilgisi ile öznel iyi oluşları arasında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmektedir (R: ,302, R²: ,091, p: 0,000) ve okuma ilgisi toplam

Öğretmenlerin Okuma İlgisi İle Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişki

varyansın % 9,1' ini açıklamaktadır. Bağımlı değişkendeki % 9,1 değişim modele dahil edilen bağımsız değişken tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayılarına (β) göre okuma ilgisi seviyesinde bir birimlik artış öznel iyi oluş üzerinde % 30,2' lik bir artışa sebep olmaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları ele alındığında ise, okuma ilgisinin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin olduğu gözlenmektedir. Bu doğrultuda H1 hipotezi kabul edilmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlerin okuma ilgileri ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmada sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin okuma ilgileri ile öznel iyi oluşları arasında orta seviyede anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Araştırma, öğretmenlerin okuma alışkanlıklarının, genel öznel iyi oluşlarını önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuştur. Okuma ilgisi yüksek olan öğretmenlerin, kendilerini daha mutlu, daha tatmin olmuş ve daha sağlıklı hissettikleri belirlenmiştir. Araştırma verileri, düzenli okuma alışkanlığı olan öğretmenlerin stres seviyelerinin düşük olduğunu ve mesleki memnuniyetlerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Literatüre bakıldığında konu ile doğrudan ilgili bir araştırmaya pek rastlanmamıştır. Bu sebep konu ile ilgisi olan diğer araştırmalar ile tartışılmıştır. Sınıf öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğrencilerle, öğrencilerin kitap okuma nedenlerinin incelendiği araştırmada, kitap okumanın öğrencilerde mutluluk duygusu verdiği bulgulanmıştır (Babayiğit, 2017). Ortaokulda öğrenimine devam eden öğrenciler ile yapılan çalışmada ise, özel okulda eğitimine devam eden ortaokul öğrencilerinin kitap okumayı eğlence ve mutluluk kaynağı olarak gördükleri bulgulanmıştır (Akbulut, Özdemir ve Cıvğın, 2017). Genç, Şahin ve Altuntaş (2020), öğretmenlerde mutluluk ve iyimserlik üzerine çalışmışlardır. Yaptıkları çalışmada elde ettikleri bulgulara göre öğretmenlerin kitap okuma sayıları arttıkça mutluluk puanlarının da arttığı bulgulanmıştır. Başka bir anlatımla her ay bir, üç ve dört ve üstü kitap okuyan öğretmenlerin, hiç kitap okumayan öğretmenlere göre mutluluk puanları anlamlı derecede daha yüksek çıkmıştır. Çin' de yapılan bir araştırmada okumanın öznel iyi oluş üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışmada

hem dijital okuma hem de kâğıttan okuma ile öznel iyi oluş arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırma sonucunda ise iki okuma türü de öznel iyi oluşu pozitif yönlü olarak etkilemektedir (Zhang ve Wang, 2022). Malezyalı gençler ile yapılan bir çalışmada pozitif okuma tutumları ve öznel normları olan genç bireylerin öznel iyi oluş seviyelerinin daha yüksek seviyede olduğu bulgulanmıştır (Kaur ve ark., 2022). Başka bir araştırma ise Liverpool üniversitesinde yapılmıştır, araştırma sonucunda, kitap okuma alışkanlığı olan bireylerin benlik saygılarının daha yüksek olduğu ve zorlu yaşam şartları ile daha kolay yüzleştikleri bulgulanmıştır (Gonzales, 2019; akt. Kaur ve ark., 2022).

Araştırmanın bulguları, okuma alışkanlığının sadece bireysel gelişim açısından değil, aynı zamanda öğretmenlerin profesyonel performansı ve öğrenciye olan etkileri açısından da büyük öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla, okuma alışkanlığının teşvik edilmesi ve desteklenmesi, öğretmenlerin genel iyilik hallerini artırmak ve eğitim ortamlarını daha verimli hale getirmek için önemli bir adım olabilir. Bu sonuçlar, eğitim politikalarının ve öğretmenlerin kişisel gelişim programlarının oluşturulmasında dikkate alınabilir.

Kaynaklar

Akbulut, S., Özdemir, E.S. ve Cıvğın, H. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Kitap ve Okumak Kavramları Üzerine Metaforik Algıları, *Turkish Journal of Primary Education*, 2,30-43.

Arı, E. ve Demir, M.K. (2013) İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 116-128.

Arslan, A. (2013). Okuma Becerisi İle İlgili Makalelerde Cinsiyet Değişkeni. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 251-265.

Aydın,M., Çelikipala, M., Yeldan, E., Güvenç, M., Zaim, O.Z., Hawks, B. B., Sokullu, E. C. Yıldırım, K., Ayhan, B., Çoban, M. K. ve Kaya, S. (2022). Kantitatif Araştırma Raporu: Türkiye Siyasal Sosyal Eğilimler Araştırması 2021, İstanbul, Kadir Has Üniversitesi Türkiye Çalışmaları Grubu, Akademetre ve Global Akademi.

Babayiğit, Ö. (2017). Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Kitap Okuma Nedenlerinin İncelenmesi. *International Journal Of Education Technology and Scientific Researches*, 2, 32- 46.

Batur, Z., Gülveren, H. ve Bek, H. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 32-49.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2013).*Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. Basım). Pegem Akademi.

Czaja SJ, Lee CC. 2007. The impact of aging on access to technology.*Universal access in the information society* 5:341.

Çetin, A. (2017). *Özel dersanelerden resmi okullara atanan ilköğretim fen bilimleri öğretmenleri üzerine bir durum çalışması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

Deiner, E. (2001). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national Index. *American Psychologist*, 55 (1), 34-43.

Dökmen, Ü. (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi Ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma*, MEB Yayınları, İstanbul.

Eryılmaz, A. ve Kara, A. (2019). Öğretmenlerin Öznel İyi Oluşlarıyla Kariyer Uyumlulukları Arasında Amaçlar İçin Mücadele Etmenin Aracı Rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(52), 1-21.

Genç, H., Şahin, Y. ve Altuntaş, S. (2020). Öğretmenlerde Mutluluk ve İyimserlik Üzerine Bir Araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 178-192. DOI: 10.17679/inuefd.555345

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2013). *Multivariate Data Analysis*: Pearson Education Limited.

Kalafatoğlu, M. R. ve Balcı-Çelik, S. (2020). Genel iyi oluş ölçeği kısa formu'nun Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(25), 3633- 3653. DOI: 10.26466/opus.644835.

Kaur, H., Rasiah, R., Baharom, A.H., Habibullah, M.S., Turner, J.J. ve Awang Marikan D.A. (2022). The Impact of Reading Habits and Their Antecedents on The Subjective Well-Being of Malaysian Youths. *Eurasian Journal of Educational Research*, 97, 344-361.

Maden, S. ve Maden, A. (2018). Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Alışkanlığı Kazandırmaya Yönelik Alternatif Uygulamaları. *Uluslar arası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(10), 1-17.

MYERS, D.G., DIENER, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6 (1), 10-17.

Yaratan, H. (2013). *Sosyal Bilimler İçin Temel İstatistik*. Anı yayıncılık. Ankara

Yılmaz, Z. A. (2006).Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığı. *İlköğretim Online*, 5(1), 1-6.

Zhang, D. ve Wang, S. (2022). The impact of reading on subjective well-being and implications for the publishing industry: evidence from China. *Publishing Research* 1(3), 1-8. doi: 10.48130/PR-2022-0003